

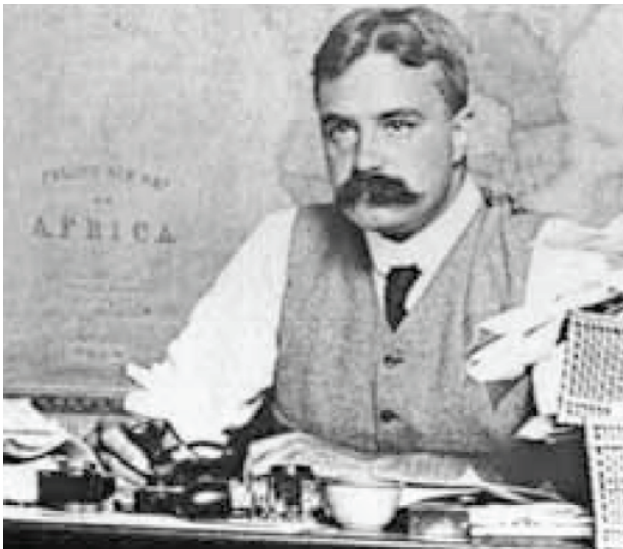
MIÐVIKAN

Komu menn ikki aftur við nóg mikið av gummi kundu teir verða húðflongdir.

Konur vórðu eisini tiknar gíslar, um menn ikki komu heim við nógv mikið av gummi.

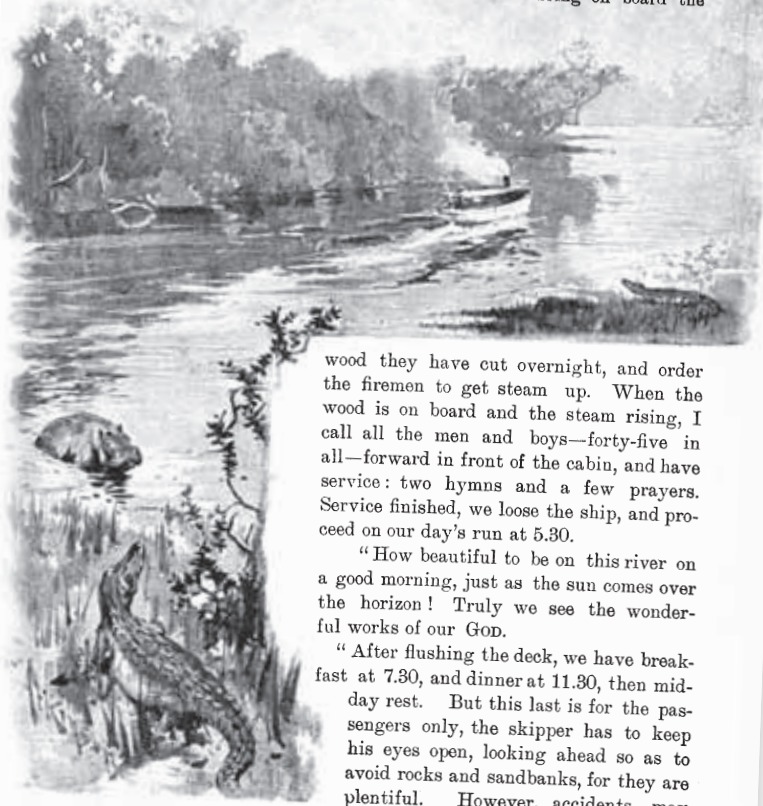

Dollin var í fyrsta umfari sameindur við Edmund Morel, sum gav út blaðið *West African Mail*, ið striddist móti harðræðinum hjá Leopold kongi. Men seinni varð Morel til at tiga Dollan úr søguni

Hetta er grein í *Regions Beyond*, blaðnum hjá Balolo missiónini, har Dollin greiddi frá sínum virksemi umborð á missiónsbátinum *Pioneer* á Congoánni.

A Day on the “Pioneer.”

THOUGH our new steamer, the *Livingstone*, should, please God, be afloat by this time, we must not forget the old *Pioneer*. Mr. Danielson, the Danish brother who has gone out to take charge of her, gives a good account of her. Though by herself she is hopelessly inadequate to the needs of our work, Mr. Danielson says after a good deal of patching up he finds her a good little craft, which with good care will last us some years yet; though of course she will not stand any knocking about. He adds:— “Perhaps it will interest you to know how I spend a day in the *Pioneer*. I rise at 3.30 a.m., and tell the men to bring on board the

wood they have cut overnight, and order the firemen to get steam up. When the wood is on board and the steam rising, I call all the men and boys—forty-five in all—forward in front of the cabin, and have service: two hymns and a few prayers. Service finished, we loose the ship, and proceed on our day's run at 5.30.

“How beautiful to be on this river on a good morning, just as the sun comes over the horizon! Truly we see the wonderful works of our God.

“After flushing the deck, we have breakfast at 7.30, and dinner at 11.30, then mid-day rest. But this last is for the passengers only, the skipper has to keep his eyes open, looking ahead so as to avoid rocks and sandbanks, for they are plentiful. However, accidents may happen to the most careful.

“Our last meal we take at 5.30 p.m., when we generally stop for the night to cut wood for the next day's journey. Then the engineer, or skipper as you may call him, is glad to get to his cabin to praise the LORD for a good day's run, and to get rest, though often that rest is very broken.”

30

við sær úr Congo, men hann verður als ikki nevndur sum myndatakar. Seinni verður trúboðarafelagin Armstrong sagdur at vera myndatakar, men hetta kann snøgt sagt ikki passa.

Hví burturtagdur?

Høvudstrupulleikin er, at Dollin er miðvíst burturtagdur í teirri søguskriving, sum fór fram um hetta mundi.

Tað er tó eitt lítið undantak. Í bók síni “English Missions and the beginning of the anti congelese campaign in England”, sum kom út í 1959, lýsir Ruth Slade, hvussu Dollin var ein lyklapersónur í at sannføra Balolo missiónina at taka eina støðu í Congo málinum. Eisini nevnið hon, at Dollin var ein partur av “strateginum” hjá bretska uttanríkisráðnum í ætlaðu herferðini í Congo málinum.

Men hetta hava onnur, sum hava skrivað um hetta mál, ikki varnast. Ruth Slade kemur kortini ikki inn á myndasøguna.

Tað er ringt at skilja orsökina fyri at Dollin so miðvíst verður burturtagdur. Tað kann hava verið akademiskt snobb. Men orsøkin kann eisini hava verið, at Dollin var sera illa sintur, og hann tyktist eisini at hava

arbeitt í sjálvdrátti í viðurskiftunum við sína missión. Tí kann hann vera komin til ilnar við sínar samstarvsmenn, sum vóru teir, sum skrivaðu upprunasøguna. Hetta er so bert giting, men tað undrar søgufólk, at ein maður, sum hevur verið drívmegin í allari hesi sakini, frá einum degi til annan ikki skal verða nevndur við einum orði.

Søguproffesarin Christina Twomey úr Australia undrar seg eisini yvir, hvat ið kann vera hent, og hon heldur eisini at ílt er komið millum partarnar. Frá henni er komið tilfar, sum gevur eina ábending.

Hetta er fundarfrásøgn hjá leiðsluni í Region Beyond Missionary Union. Hesin felagsskapur umfataði fleiri missiónsfeløg, sum virkaðu í ymsum londum, og sum høvdu teirra egna stýri. Eitt av hesum var Balolomissiónin.

Á fundi í meginfelagnum tann 26. november 1903 verður fyrst samtykt, at ein bóklingur skuldi gevast út við frágreiðing um, hvussu trúboðararnir hava upplivað ræðuleikarnar í Congo.

Eisini varð samtykt at skipað fyri fundum kring Stórabretland og Írland at greiða frá støðuni í Congo.

Tað verður ásett í hvørjum býum hesir fundir skuldu vera, og hvør ið skuldi tala á hvørjum fundi.

Dollin varð eisini umrøddur á hesum fundi. Men tað var ikki, sum ein skuldi hugsað, í samband við hansara leiklut í hesum tiltøkum, sum hann jú hevði verið fyrsti stigtakari til.

Nei, hetta var fyri at taka støðu til uppsøgn av Dollan sum trúboðari hjá Balolomissiónini!

Bakbit frá trúboðarafelaga

So er spurningurin, hvør orsøkin kundi vera fyri hesum. Kanska var tað ikki fallið í góða jørð, at hann var farin aftanfyri missiónina, tá ið hann var farin undir sína egnu fundarrøð.

Men umframt hetta var bræv komið frá fyrrverandi trúboðarafelaginum W.D. Armstrong, sum var leiðari á missiónsstøðini í Bonginda, har Dollin hevði støð.

Hann mælti missiónini frá, at Dollin kom aftur til Congo, tí “hann var sera víttgangandi og óálítandi í tí, sum hann segði”.

Hetta undrar ikki so lítið, tí í greinum í blaðnum *Regions Beyond* hevði Armstrong frammanundan róst

Dollan til skýggja bæði sum maskinmeistari og sum hjálpari í trúboðaravirkinum. Hetta var ein hjálp hann ikki segði seg fáa frá hinum meistarunum.

Vit vita tað ikki, men hetta kann hava havt samband við, at Armstrong var als ikki í parti við Casement og Dollan í Congomálinum.

Stýrið tók ikki støðu á fundinum og segði seg ikki kunna taka støðu til tær mótstriðandi frágreiðingar um Dollan.

Á fundi tann 28. januar 1904 í leiðsluni hjá *Regions Beyond* var komið bræv frá tveimum maskinmeistarum í Congo, har teir hóttu við, at um Dollin kom aftur hagar, so søgdu teir upp vegna samstarvstrupulleikar. Síðan verður sagt í gerðabókini, at stýrið fyri Balolo missiónini hevði mælt til at siga Dollan upp.

Hetta var ikki rætt. Fundur hevði verið tveir dagar frammanundan í stýrinum fyri Balolo missiónina, ið sum sagt var “lokalfelag” hjá Misson Beyond, og her hevði hon samtykt at mæla Dollan til at siga upp sjálvur.

Men tað vildi Dollin ikki. Hann vildi bíða eftir støðuni hjá økisnevndini í Congo, og hetta eftirlíkaði stýrið.

Økisnevndin samtykti á fundi 12. og 13. mai 1904 við 3 atkvøðum fyri, 2 ímóti og 2 blonkum atkvøðum, at Dollin skuldi ikki koma aftur til Congo. So tað kann sigast, at hann fekk ikki nakran greiðan meiriluta ímóti sær, og hann hevur so havt sínar stuðlar. Her hevur eftir øllum at døma onkur arbeitt aftan fyri ryggin á honum.

Sinnið var bæði bæði veikleiki og styrki

Men tað er eisini greitt, at veikleikin hjá Dollan var hansara sinnalag og hansara ótolni.

Casement greiðir frá fleiri dømum um, at Dollin gjørdi seg inn á afrikansku mann-ingina á Henry Reed. Men hóast hetta hevði hann fult álit á Dollan sum skipara og meistara.

Men tað kann eisini sigast, at hansara veikleiki var hansara styrki í Congo málinum. Hann var so østur av tí, hann hevði sæð, at tað var einki sum kundi steðga honum. Tað hevði einki vanligt “góðsligt” fólk kunnað gjørt honum tað eftir.

Stýrið fyri missiónina hevur uttan iva verið í døpurhuga um, hvat ið skuldi gerast við Dollan. Men myndugleikarnir í Congo

loystu trupullieikan fyri missiónina. Hesir boðaðu frá, at teir vildu ikki loyva Dollan at kom aftur til Congo. Hann var jú ein vandafullur maður fyri teir við øllum hann visti. Størri viðurkenning kundi hann ikki fáa.

Á fundi tann 14. juni 1904 varð tiskil samtykt, at Dollin skuldi ikki aftur til Congo, men teir vildu stuðla honum, hvar hann annars kundi fáa eitt arbeiði. Hetta gjørdist í Føroyum og missiónin rindaði ferðaseðilin. Tað gjørdur teir eisini. Tiskil “eigur” Balolo missiónin rimiligan stóran part av søguni hjá Brøðrasamkomuni í Føroyum.

Men uttan mun til, hvat ið kann hava verið, so finst eingin saklig orsøk fyri at tiga ein slíkan mann úr søguni. Í Føroyum var hann víst kendur fyri at vera nakað bonskur sum trúboðari, serliga ta fyrstu tíðina, men søgur sigur einki um nakrar persónligar illstøður.

Komandi Miðvika

Í komandi parti verður greitt frá, at bretska stjórnin eisini ætlaði Dollan ein leiklut í Congoherferðini. Eisini verður greitt meira frá myndasøguni.